

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.6.32>

**DZIENNIKARZ JAKO WSPÓŁUCZESTNIK
W UJAWNIANIU INFORMACJI O OGRANICZONYM DOSTĘPIE:
WZGLĘDEM EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA**

Timea Prokopchuk

*aspirant Wydziału Prawa Narodowego Uniwersytetu Zasobów Biologicznych i Ochrony Przyrody Ukrainy
(Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0001-6056-4121

e-mail: Timea.sehedi@gmail.com

Adnotacja. W artykule dokonano przeglądu orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który dotyczył spraw o pociągnięcie dziennikarza do odpowiedzialności karnej za ujawnienie informacji o ograniczonym dostępie lub współdziałanie w takim ujawnieniu. W wyniku podsumowania treści odpowiednich rozwiązań autor szczegółowo przeanalizował zarysowaną problematykę. Autor ustalił, że kryterium ścigania karnego nie jest nielegalność działań dziennikarza podczas ujawniania informacji (znak formalny), ale proporcjonalność takiego ścigania do wyznaczonego celu prawnego (znak merytoryczny). Europejski Trybunał Praw Człowieka definiuje jako naruszenie wolności słowa sytuację, w której publikacja dziennikarza była impulsem do debaty w społeczeństwie demokratycznym. Natomiast jeśli dziennikarz przy ujawnianiu informacji wyłącznie próbował znaleźć sensację, nie przestrzegając zasad etyki zawodowej – pociągnięcie do odpowiedzialności karnej jest uzasadnione. Zidentyfikowane kryteria postępowania karnego wskazują na dalsze obiecujące badania w kierunku opracowania konstrukcji prawnej w systemie ukraińskich norm bezpieczeństwa do oceny proporcjonalności.

Słowa kluczowe: ujawnienie tajemnicy, informacje tajne, wykroczenie karne, przestępstwo, ujawnienie informacji, dziennikarz, współdziałanie, wolność słowa.

**JOURNALIST AS PARTICIPANT IN DISCLOSURE OF INFORMATION WITH
LIMITED ACCESS: A VIEW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS**

Timea Prokopchuk

Postgraduate Student at the Law Faculty

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-6056-4121

e-mail: Timea.sehedi@gmail.com

Abstract. The article considers the decisions of the European Court of Human Rights, which applied the case of bringing a journalist to criminal responsibility for disclosing information with limited access or cooperation in such disclosure. As a result of generalizing the content of the relevant decisions, the author analyzed in detail the outlined issues. The author determined that the criterion of a journalist for criminal prosecution is not the illegality of the action when the information is disclosed (formal sign), but the proportionality of such persecution of the set legal goal (substantive sign). The European Court of Human Rights defines a situation in which a journalist's publication has given rise to a debate in a democratic society as a violation of freedom of expression. Instead, if a journalist only tried to find a sensation when disclosing information without adhering to the principles of professional ethics, criminal prosecution is justified. The revealed criteria of criminal prosecution indicate further perspective researches in the direction of development of a legal construction in the system of the Ukrainian protective norms for an assessment of proportionality.

Key words. Secret disclosure, secret information, criminal offense, crime, dissemination of information, journalist, complicity, freedom of speech.

**ЖУРНАЛІСТ ЯК СПІВУЧАСНИК У РОЗГОЛОШЕННІ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ
ДОСТУПОМ: ПОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

Тімеа Прокопчук

*аспірант юридичного факультету Національного університету біоресурсів
і природокористування України (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0001-6056-4121

e-mail: Timea.sehedi@gmail.com

Анотація. У статті розглянуто рішення Європейського суду з прав людини, які стосувалися справ про притягнення журналіста до кримінальної відповідальності за розголошення інформації з обмеженим доступом чи за співучасть у такому розголошенні. У результаті узагальнення змісту відповідних рішень автор детально про-

аналізував окреслену проблематику. Автором визначено, що приводом для кримінального переслідування є не незаконність дій журналіста під час розголошення інформації (формальна ознака), а пропорційність такого переслідування поставленій законній цілі (змістова ознака). Європейський суд з прав людини визначає як порушення свободи слова ситуації, коли публікація журналіста була поштовхом до дискусії у демократичному суспільстві. Натомість, якщо журналіст під час розголошення відомостей виключно намагався віднайти сенсацію, не дотримуючись принципів професійної етики, притягнення до кримінальної відповідальності є виправданим. Виявлені критерії кримінального переслідування вказують на подальші перспективні дослідження у напрямі розробки юридичної конструкції у системі українських охоронних норм для оцінки пропорційності.

Ключові слова: розголошення таємниці, таємна інформація, кримінальне правопорушення, злочин, оприлюднення інформації, журналіст, співучасть, свобода слова.

Вступ. Сьогодні інформація є важливим ресурсом соціально-економічного, технологічного і культурного розвитку. При цьому важливим для суспільства джерелом інформації є різні види публікацій у ЗМІ (репортажі, інтерв'ю, аналітична інформація, розслідування тощо). Журналісти опрацьовують величезні обсяги інформативного матеріалу з різних джерел, у тому числі і з обмеженим доступом. Доволі легко розгубитися у такому інформаційному потоці, однак не слід забувати про існування обмежень у доступі до певної інформації.

Проблемам кримінально-правових статусів журналістів у контексті свободи слова присвячено праці П.П. Андрушка, А.С. Бондарчука, Р.В. Вереша, Н.В. Кіріченко, О.К. Маріна, І.Б. Медицького, М.І. Мельника, Ю.В. Овчарука, В.І. Павликівського, Є.О. Письменського та інших. Попри численність, теоретичну й практичну значущість доробок названих та інших авторів, кримінальна відповідальність журналістів, зокрема за розголошення інформації, висвітлена фрагментарно, без належного аналізу практики Європейського суду з прав людини, предметом розгляду якої неодноразово ставали відповідні ситуації.

Метою дослідження є аналіз виявлених Європейським судом з прав людини випадків порушення свободи слова з притягненням журналістів до кримінальної відповідальності за розголошення інформації з обмеженим доступом, виокремлення відповідних критеріїв оцінки наявності чи відсутності порушення задля вдосконалення вітчизняних норм кримінального закону та правозастосування.

Основна частина. На рівні юридичних складів кримінальних правопорушень за Кримінальним кодексом України (далі – КК України) виділено цілий ряд із спеціальним потерпілим – журналістом, його близькими та членам сім'ї (ст.ст. 171; 345-1; 347-1; 348-1; 349-1 КК України). О.К. Марін, даючи оцінку відповідним видам кримінальних правопорушень, відзначає, що наявний стан кримінально-правової охорони законної професійної діяльності журналістів перетворює цю суспільну категорію на так званого «спеціального потерпілого у кримінальному праві» – особу, вчинення дій відносно якої з певною метою зумовлює потребу кваліфікувати посягання не за загальними нормами про кримінально-правову охорону життя та здоров'я, свободу, власність та інші цінності, блага, відносини просто людини, а за спеціальними нормами, сукупність яких була окреслена вище (Марін, 2018: 201). По суті, на рівні кримінального закону журналістів долучено до чотирьох видів «привілейованих» (спеціальних) потерпілих: працівник правоохоронного органу, державний або громадський діяч, суддя, захисник тощо (Марін, 2018: 202). При цьому науковець звертає увагу на те, що у разі існування системи норм-заборон щодо посягання на життя, здоров'я, особисту свободу, власність, нормальну професійну діяльність певного спеціального суб'єкта необхідно забезпечити відповідний баланс права та обов'язку цього суб'єкта: «привілей» бути спеціальним потерпілим у кримінальному праві повинен кореспондувати обов'язок нести відповідальність за сумлінне використання своїх можливостей, якими особа наділена у зв'язку зі спеціальним статусом, який додатково охороняється (Марін, 2018: 203). Таке бачення системності на рівні норм-заборон у КК України є логічним та не викликає заперечень.

Є.О. Письменський влучно зазначає, що журналістська діяльність складається із двох типів діянь: тих, які пов'язані з одержанням інформації (а також її окремими проявами у вигляді збирання та створення), і тих, які пов'язані з використанням інформації (зокрема, її поширенням та зберіганням). Журналіст має право одержувати та використовувати інформацію в будь-який спосіб, за винятком тих, які заборонені законом та (або) суперечать етичним засадам журналістської діяльності. Саме способи отримання й поширення інформації через притаманний їм високий рівень суспільної небезпечності можуть бути підставою для кримінальної відповідальності. З огляду на це усі злочини, які можуть бути вчинені журналістом у процесі професійної діяльності, вчений пропонує поділити на такі види: 1) злочини, які вчиняються у процесі збирання, одержання та створення інформації (наприклад, ст. 162, 163, 358, 361 КК України); 2) злочини, які вчиняються у процесі поширення, зберігання та іншого використання інформації (ст. 110, 231, 295, 343, 376, 4361 та ін.) (Письменський, 2015: 143).

Загалом у науковій та публіцистичній літературі точиться дискусія щодо криміналізації такого типу протиправної поведінки журналістів, як зловживання (у тому числі викривлення інформації, несумлінне використання наданих законом прав тощо), проявом чого може бути умисна участь у розголошенні інформації з обмеженим доступом. У цьому контексті як контраргумент найчастіше згадується конструкція свободи слова, яка не допускає запровадження будь-якої цензури.

Слід підкреслити, що будь-яких привілеїв на рівні законодавства для отримання інформації з обмеженим доступом журналісти не мають, вони не є секретноносцями та довіреними особами. Однак саме з огляду на характер їх діяльності вони можуть відігравати роль необхідної ланки між суб'єктом розголошення та широким загалом, а відтак можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності як організатори, підбурювачі чи пособники у розголошенні.

Однак у такому разі теж може постати питання «свободи слова». Причому воно не може бути вирішено з формальної точки зору – журналіст порушив закон (отримав доступ та розголосив охоронювану інформацію, чим вчинив відповідне кримінальне правопорушення), а з урахуванням так званого критерію «пропорційності кримінального переслідування» (обмеження права на розголошення інформації) поставленій законній цілі, на що постійно орієнтує Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ).

Також не можна запліщувати очі на відповідні висновки ЄСПЛ з огляду на положення ст. 9 Конституції та ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», які чітко орієнтують на їх обов'язковість як джерела права під час правозастосування.

Ілюстративним прикладом констатації порушення свободи слова під час притягнення журналіста до кримінальної відповідальності за співучасть у розголошенні інформації з обмеженим доступом може стати справа Дамман проти Швейцарії (*Dammann v. Switzerland*, Application no. 77551/01, 25 April 2006)¹. У цій справі національний суд апеляційної інстанції визнав журналіста винним у підбурюванні до розголошення службової таємниці, оскільки інтерес людини до охорони його приватного життя домінує над будь-яким суспільним інтересом, особливо тому, що на час розгляду справи достовірно не було відомо, чи будуть ці особи у майбутньому визнані винними у вчиненні кримінальних правопорушень, у вчиненні яких вони підозрювалися. ЄСПЛ одногласно констатував порушення ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенції), оскільки, хоча втручання держави у здійснення прав заявником було передбачено законом та переслідувало правомірну ціль (попередження розголошення інформації, отриманої конфіденційно), інформація насправді не була конфіденційною. По-перше, вона могла бути отримана й іншим шляхом (зі збірок судової практики чи підшивок газет), а по-друге, вона стосувалась питань, які склали суспільний інтерес. Крім цього, заявник отримав інформацію не опублікував, тобто не наніс шкоду правам заінтересованих осіб. Суд відзначив, що засудження пана Даммана було різновидом цензури, яка з великою долею ймовірності могла відбити у нього бажання проводити розслідування, що було частиною його роботи, з метою підготувати компетентну публікацію. А тому засудження заявника не було розумно пропорційним переслідуванню правомірної цілі. Суд красномовно відзначив, що покарання за крок, вжитий до публікації відомостей, могло б стримувати журналістів до внесення вкладу у публічне обговорення питань, які стосуються життя суспільства, і таким чином ускладнити виконання пресою функцій постачальника інформації і охоронця правопорядку.

ЄСПЛ вважає, що слід бачити відмінності між повідомленням, яке ґрунтується на фактах (навіть суперечливих), що здатне стати підставою для дискусії у демократичному суспільстві, наприклад, коли йдеться про політичних діячів, які виконують свої офіційні функції, і між повідомленням про подробиці приватного життя особи, яка таких функцій не виконує. Якщо у першому разі преса виконує властиву їй роль «сторожового пса» у демократичному суспільстві, здійснюючи свій вклад у «надання інформації та ідей, які становлять суспільний інтерес», то у другому разі преса такої ролі не виконує (*Von Hannover v. Germany*, Application no. 59320/00, 28 July 2005).

Показовим є те, що ЄСПЛ сам факт ознайомлення журналіста з інформацією з обмеженим доступом не кваліфікує як завдання шкоди охоронюваним інтересам підозрюваних.

Однак іншою була думка ЄСПЛ у справі, де журналіст опублікував дані досудового розслідування (*Bédat v. Switzerland*, Application no. № 56925/08, 29 March 2016)². Швейцарські суди оцінили написання замітки паном Беда як кримінальне правопорушення за ст. 293 КК Швейцарії (розголошення таємних відомостей, отриманих у ході державного провадження), оскільки стаття ґрунтувалась на документах незакінченого досудового розслідування, копії яких один із потерпілих загубив у торговому центрі, а невідоме джерело принесло їх до редакції журналу. Заявник же вказував на те, що справа становила значний суспільний інтерес для франкомовної частини населення Швейцарії, а тому він всього лише виконав свій журналістський обов'язок, опублікувавши ці дані. ЄСПЛ, знову ж таки, констатував, що винесений заявнику обвинувальний вирок був втручанням у здійснення заявником права на свободу вираження поглядів, гарантованого п. 1 ст. 10 Конвенції, воно було передбачене законом, тобто КК Швейцарії та КПК кантону Во, та переслідувало правомірні цілі: попередження розголошення інформації, отриманої конфіденційно, забезпечення авторитету і безпристрасності правосуддя, захисту репутації або прав інших осіб.

У цій справі суд вказав, що захист, гарантований ст. 10 Конвенції, надається журналістам за умови, що вони діють добросовісно під час розповсюдження точної і надійної інформації відповідно до принципів відповідальності журналістики. При цьому факт порушення журналістом законодавства має важливе, хоча й не вирішальне значення під час визначення того, наскільки відповідальними були його дії. Наприклад, у контексті права на справедливий суд журналісти повинні дотримуватися їх гарантій: межі допустимого коментування не можуть розповсюджуватися на твердження, які можуть погіршити, умисно чи мимоволі, шанси особи на справедливий розгляд його справи судом, у тому числі щодо винуватості особи, чи підірвати довіру

¹ Заявник як судовий оглядач щотижневої газети вирішив провести журналістське розслідування факту крадіжки у великих розмірах, яка мала місце напередодні. У ході розслідування він зателефонував до прокуратури. Оскільки жодного прокурора не було на місці, заявник передав помічницю з адміністративних питань список осіб, затриманих у зв'язку із цією крадіжкою, з проханням надати інформацію про їх минулі судимості. Помічниця відправила заявнику факс із запитуваною інформацією.

² Обставини справи: швейцарський журналіст написав статтю у щотижневому журналі про хід кримінального провадження. Публікація стосувалась розслідування ДТП у невеликому містечку, під час якої водій врізався у групу пішоходів, а потім впав з моста (трьох потерпілих померли, інші 8 отримали тілесні ушкодження різного ступеня).

суспільства до ролі судів під час провадження правосуддя у кримінальних справах³. Однак у разі, коли сама заборона закону є абсолютною, тобто не враховує випадків поширення інформації в інтересах суспільства, вона означає порушення ст. 10 Конвенції⁴.

Висновки. Відтак слід констатувати, що за загальним правилом журналіст може бути суб'єктом кримінального правопорушення-розголошення, у тому числі у співучасті⁵. Приводом для кримінального переслідування не може бути формальна незаконність дій журналіста під час розголошення інформації, на відміну від співвідношення реальної чи можливої шкоди від розголошення, завданої національній або громадській безпеці, територіальній цілісності, власнику конфіденційної інформації, авторитету та безсторонності суду, та підвищеного значення інформації для публічної дискусії у демократичному суспільстві. Якщо опублікована журналістом інформація завдала більшої шкоди, аніж користі для суспільства, його кримінальне переслідування не порушує вимоги ст. 10 Конвенції. Однак у будь-якому разі, а зокрема коли журналіст обвинувачується у розголошенні чи співучасті у розголошенні інформації з обмеженим доступом, національні суди мають надавати належне обґрунтування обмежень свободи висловлення в контексті поширення інформації як суспільно значимої, а не лише обмежуватись формальним порушенням норм закону.

Аналізована практика ЄСПЛ також вказує на певні проблемні моменти, які належать до компетенції законодавця. Зокрема, система охоронних норм щодо певного виду інформації має бути сформульована не абсолютно, тобто не має включати розсуд правозастосувача щодо визначення критерію пропорційності застосування наслідків її порушення переслідуваній меті. Крім цього, вона має бути сконструйована з дотриманням принципу «оприлюднення документів є правилом, а їх засекречування – обґрунтованим виключенням».

Як рекомендації для журналістів можна відзначити певні сфери діяльності, які самі по собі свідчать про підвищений суспільний інтерес (діяльність осіб, які виконують офіційні функції держави, питання екології, зовнішньої політики держави, ефективності системи правосуддя тощо), а тому можуть бути ризиковими з погляду перетину межі недопустимості розголошення певної інформації з обмеженим доступом. Наприклад, під час опису ходу досудового розслідування чи розгляду матеріалів кримінального провадження у суді уникати оцінки питань права (винуватість, осудність, належність та допустимість доказів тощо). Загалом за наявності сумнівів у правомірності поширення інформації автору у разі їх публікування слід дотримуватись принципів журналістської етики, у тому числі не гнатися за сенсацією, правдиво та точно висвітлювати інформацію у достатньому контексті, адже журналісти не можуть на підставі гарантій, наданих їм статтею 10 Конвенції, бути звільнені від свого обов'язку дотримуватись положень кримінального закону.

Список використаних джерел:

1. Марін О.К. Кримінально-правова охорона журналістів в Україні: рефлексія підходу. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2018. № 66. С. 198–207.
2. Письменський Є.О. Злочини у сфері професійної діяльності журналістів: поняття та класифікація. *Кримінально-правові та кримінологічні заходи протидії злочинності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 13 листопада 2015 року*. Одеса : ОДУВС, 2015. С. 142–143.
3. Dammann v. Switzerland, Application no. 77551/01, 25 April 2006. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22Dammann%20v.%20Switzerland%22%2Ddocumentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22HAMBER%22%2Ditemid%22:%5B%222001-125869%22%5D%7D>.
4. Von Hannover v. Germany, Application no. 59320/00, 28 July 2005. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22Von%20Hannover%20v.%20Germany%22%2Ddocumentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22HAMBER%22%2Ditemid%22:%5B%222001-69934%22%5D%7D>.
5. Bédat v. Switzerland, Application no. № 56925/08, 29 March 2016. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22B%C3%A9dat%20v.%20Switzerland%22%2Ddocumentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22HAMBER%22%2Ditemid%22:%5B%222001-161898%22%5D%7D>.
6. Tourancheau and July v. France, Application no. 53886/00, 24 November 2005. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22Tourancheau%20and%20July%20v.%20France%22%2Ddisplay%22:%5B%222%22%2Dlanguageisocod%22:%5B%22fr%22%5D%7D>.

³ Конкретно у цій справі ЄСПЛ відзначив, що стаття висміювала підозрюваного, її автор хотів створити сенсацію, надавши власну оцінку здобутим доказам (показання підозрюваного – «безперестанна брехня») та діям підозрюваного (слідство засумнівалось у його осудності – «він робить все, щоб його не можна було засудити»), що належить до функцій судових органів. На думку суду, заявник не продемонстрував, яким чином факт опублікування протоколів допитів, показань дружини і лікаря обвинуваченого, а також листів, які той відправляв слідчому судді і які стосувались простих аспектів повсякденного життя особи, яка знаходиться під вартою, міг сприяти якій-небудь публічній дискусії щодо триваючого розслідування. Крім цього, на думку суду, публікація могла вплинути на подальше провадження у справі, вплинувши або на роботу слідчого судді, рішення представників обвинуваченого, позиції сторін, які вимагали відшкодування збитків, або на безсторонність суду. Аналогічне рішення прийнято у справі «Тураншо і Жюлі проти Франції» (Tourancheau and July v. France, Application no. 53886/00, 24 November 2005).

⁴ У «справі Дю Рой та Малорі проти Франції» (Du Roy and Malaurie v. France, Application no. 34000/96, 3 October 2000) заявник визнали винними в розголошенні інформації про висування приватною особою кримінальних звинувачень. Для кримінальних справ, у яких приватна особа приєднується як цивільна сторона (наприклад, потерпіла сторона щодо відшкодування матеріальних збитків), існувала цілкова заборона на повідомлення навіть самого факту звернення до суду із цивільними вимогами. На цей час у Франції ЄСПЛ вказав, що така норма не враховувала випадків поширення інформації про кримінальну справу в інтересах суспільства. Наприклад, як у справі щодо публічної особи, підозрюваної в зловживанні своїм становищем на посаді директора державного підприємства.

⁵ Тільки у співучасті у разі запровадження розробленої вище концепції спеціального суб'єкта розголошення.

e%22:[%22FRE%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-71307%22]}.

7. Du Roy and Malaurie v. France, Application no. 34000/96, 3 October 2000. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:\[%22Du%20Roy%20and%20Malaurie%20v.%20France%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-58829%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:[%22Du%20Roy%20and%20Malaurie%20v.%20France%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-58829%22]}).

References:

1. Marin O.K. (2018) Kryminalno-pravova okhorona zhurnalistiv v Ukraini: refleksiia pidkhodu [Criminal protection of journalists in Ukraine: a reflection of the approach]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii yurydychna*. Vol. 66, pp. 198-207 [in Ukrainian].
2. Pysmenskyi Ye. O. (2015) Zlochyny u sferi profesiinoi diialnosti zhurnalistiv: poniattia ta klasyfikatsiia. [Crimes in the sphere of professional activity of journalists: concept and classification]. *Kryminalno-pravovi ta kryminolohichni zakhody proty zlochynnosti : materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii 13 lystopada 2015 roku*. pp.142-143 [in Ukrainian].
3. Dammann v. Switzerland, Application no. 77551/01, 25 April 2006. (n.d.). hudoc.echr.coe.int. Retrived from [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:\[%22.%20Dammann%20v.%20Switzerland%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-125869%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:[%22.%20Dammann%20v.%20Switzerland%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-125869%22]}).
4. Von Hannover v. Germany, Application no. 59320/00, 28 July 2005. (n.d.). hudoc.echr.coe.int. Retrived from [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:\[%22Von%20Hannover%20v.%20Germany%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-69934%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:[%22Von%20Hannover%20v.%20Germany%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-69934%22]}).
5. Bédat v. Switzerland, Application no. № 56925/08, 29 March 2016. (n.d.). hudoc.echr.coe.int. Retrived from [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:\[%22B%C3%A9dat%20v.%20Switzerland%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-161898%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:[%22B%C3%A9dat%20v.%20Switzerland%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-161898%22]}).
6. Tourancheau and July v. France, Application no. 53886/00 , 24 November 2005. (n.d.). hudoc.echr.coe.int. Retrived from [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:\[%22Tourancheau%20and%20July%20v.%20France%22\],%22display%22:\[2\],%22languageisocode%22:\[%22FRE%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-71307%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:[%22Tourancheau%20and%20July%20v.%20France%22],%22display%22:[2],%22languageisocode%22:[%22FRE%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-71307%22]}).
7. Du Roy and Malaurie v. France, Application no. 34000/96, 3 October 2000. (n.d.). hudoc.echr.coe.int. Retrived from [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:\[%22Du%20Roy%20and%20Malaurie%20v.%20France%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-58829%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22fulltext%22:[%22Du%20Roy%20and%20Malaurie%20v.%20France%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-58829%22]}).